

62174

II

VI. Zjazd Delegatów I. Okręgu odbędzie się w Krakowie
dnia 20 września 1908 (porządek obrad obacz str. 3).

V.

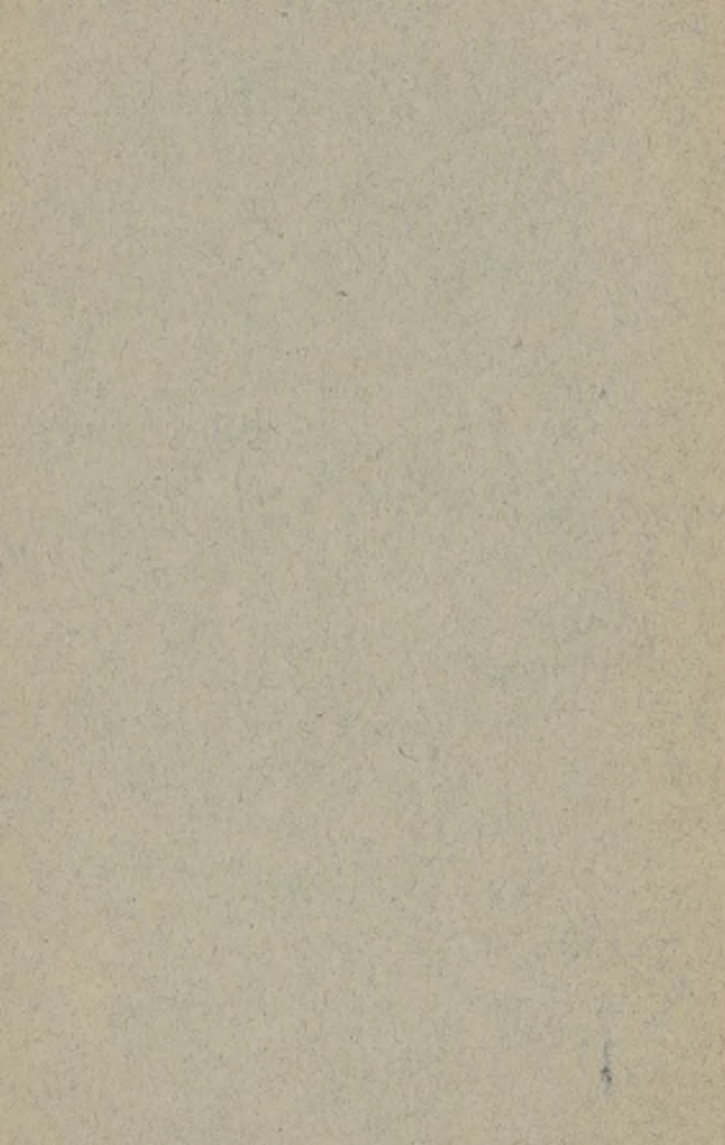
SPRAWOZDANIE
WYDZIAŁU OKRĘGU I.
POLSKICH GIMN. TOWARZYSTW
SOKOLICH W KRAKOWIE

ZA ROK 1907.

ODBITO W DRUKARNI «CZASU» W KRAKOWIE

1908.

VI. Zjazd Delegatów I. Okręgu odbędzie się w Krakowie
dnia 20 września 1908 (porządek obrad obacz str. 3).

V.

SPRAWOZDANIE
WYDZIAŁU OKRĘGU I.
POLSKICH GIMN. TOWARZYSTW
SOKOLICH W KRAKOWIE
ZA ROK 1907.

Biblioteka Jagiellońska

1003120970

ODBITO W DRUKARNI «CZASU» W KRAKOWIE

1908

62174
II
5(1907)

Porządek Obrad

VI. Zjazdu Delegatów I. Okręgu Sokolego

mającego się odbyć w Krakowie w sali Sokoła

dnia 20 września 1908, o godz. 10^{1/2} przed południem.

1. Zagajenie.
2. Sprawdzenie pisemnych umocowań Delegatów.
3. Sprawozdanie Wydziału z czynności za rok 1907.
4. Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej z rachunków za rok 1907.
5. Wnioski Wydziału co do:
 - a) przyjęcia sprawozdania z r. 1907;
 - b) ustanowienia wkładki na r. 1909;
 - c) oznaczenia miejsca najbliższego Zlotu;
 - d) oznaczenia miejsca przyszłego Zjazdu;
 - e) innych spraw.
6. Wnioski delegatów (§ 8, ust. 3. regul. obr. Zjazdu del. Związku.).

Podział na Sekcye i przydzielenie im spraw
pod p. 5 i 6.

7. Sprawozdania Sekcyj z przydzielonych im wniosków.
8. Wybór 4-ch członków Wydziału na 3 lata i 3 członków Komisji rewizyjnej na 1 rok.
9. Zamknięcie Zjazdu.

UWAGA. Towarzystwa wysyłają Delegatów, na każdych 50 członków jednego (według liczby z ³¹/₁₂ 1907 r.), liczące niżej 50, wysyłają jednego. Nadto prawo udziału przysługują wszystkim Naczelnikom Gniazd. Delegaci mają wykazać się pisemnem umocowaniem. Ubranie cywilne (z odznaką sokolą).

Protokół

z V. Zjazdu Delegatów okręgowych

odbytego w Wieliczce dnia 29 września 1907.

- I. Zebranych Delegatów — w sali Rady miejskiej — powitali zastępca burmistrza m. Wieliczki i wiceprezes miejscowego Sokoła — poczem prezes Okręgu zagaił Zjazd, wskazując na stopniowy rozwój okręgów sokolich, na które siłą rzeczy główna część prac organizacyjnych i technicznych spada — oraz czyniąc wzmiankę o trudnych warunkach i ciężkiem położeniu narodowem, w jakich znajduje się Sokolstwo tamtych dwóch zaborów. Na sekretarzy Zjazdu powołuje prezes druh. Szaynowskiego i Galicza.
- II. Złożono i sprawdzono legitymacye Delegatów z Gniazd: Andrychów 2; Biała 1; Bochnia 4; Chrzanów 2; Cieszyn 1; Frysztat 1; Jordanów 1; Kalwarya 1; Kęty 1; Myślenice 2; Niepołomice 1; Nowy Targ 1; Orłowa 1; Podgórze 3; Siersza 1; Skawina 1; Sucha 2; Wadowice 3; Wieliczka 2; Zakopane 2; Zator 1; Kraków 23. Ogółem na 39 Towarzystw, uprawnionych do wysłania 85 delegatów — przysłało 22 Tow. 57 delegatów i 3 naczelników t. j. mających również prawa delegatów. Z 17 Towarzystw nie przybyli delegaci — ani nieobecności nie usprawiedliwiono.
- III. Od czytania protokołu z ostatniego Zjazdu — odstąpiono, ponieważ był drukiem ogłoszony i Delegatom rozdany. Sprawozdanie Wydziału z czynności za r. 1906 (drukowane) przydzielono Sekcyi administracyjnej.
- IV. Sprawozdanie Komisji rewizyjnej z rachunków za rok 1906 — przydzielono Sekcyi administracyjnej.

V. Wnioski Wydziału:

- a) co do wysokości wkładek okręgowych na r. 1907 i 1908 — przydzielono Sekcyi administracyjnej;
- b) co do projektu nowego podziału Okręgów i wydania dla nich instrukcyj;
- c) co do oznaczenia miejsca przyszłego Zjazdu;
- d) co do wyboru nowego Wydziału — przydzielono Sekcyi organizacyjnej.

VI. Wnioski Delegatów:

- a) d. Stepka z Andrychowa w sprawie usilniejszych starań o objęcie przez Tow. sokole nauki gimnastyki dla seminariów naucz., oraz szkół wydziałowych i ludowych, względnie wprowadzenie jej w tych ostatnich obowiązkowo;
- b) d. Hellera z Frysztatu, w sprawie zaprowadzenia miesięcznych konferencyj naczelników, wraz z ćwiczeniami praktycznymi — a to wedle ustanowionych dzielnic w Okręgu;
- c) d. Niemczynowskiego co do obowiązkowej prenumeraty przez wszystkie Gniazda w Okręgu wydawanych w Sokole krak. tablic „Gimnastyka w obrazach“ — uznano za nagłe i przydzielono Sekcyi organizacyjnej;
- d) Wniosek d. Hałki o uczynienie mustry sokolej przymusową — po wyjaśnieniach Wydziału, że sprawa ta wogóle zarówno w Związku jak i Okręgu jest już rozpatrywaną — a w Sokole krakowskim nawet próbną organizację w tym kierunku wprowadzono — nie uzyskał poparcia nagłości.

Prezes zarządza podział na dwie Sekcye: administracyjną, do której zapisało się 15 druhów, i organizacyjną, do której zapisało się 39 druhów. Po przedyskutowaniu przez Sekcye poruczonych im spraw — przedłożono następnie pełnemu Zjazdowi następujące wnioski:

VII. Z Sekcyi administracyjnej — przewodniczący i referent d. Dr. Malec.

- 1) Sprawozdanie Wydziału z czynności za r. 1906 przyjmuje się do wiadomości z następującymi uwagami:
 - a) zarządzenia Wydziału okręg. należy starać się wcześniej doręczać poszczególnym Towarzystwom, gdyż niektóre przychodzą z opóźnieniem;

- b) nieprzedkładanie rocznych Sprawozdań Okręgowi przez poszczególne Towarzystwa, należy wytknąć i zagrozić winnym tego zaniedbania Gniazdom na przyszłość, że będzie wysyłany lustrator na ich koszt. Uchwalono.
- 2) Sprawozdanie Komisji rewizyjnej przyjmuje się do wiadomości i udziela Wydziałowi absolutorium z rachunków za rok 1906 z tą uwagą, żeby w przyszłości klauzula sprawdzenia Komisji wraz z podpisami była umieszczona w drukowanym rocznym sprawozdaniu. Uchwalono.
- 3) Odnośnie do Złotów okręgowych — poleca się Wydziałowi, aby
- a) w przyszłości uważał na ścisłą dokładność raportów naczelników Gniazd;
 - b) odpowiednio sprostował pomyłki, zaszłe przy Zlocie w Suchej;
 - c) najbliższy Złot okręgowy był urządzony na sposób doraźny;
 - d) wziął pod rozwagę urządzenie doraźnych Zjazdów gimnastycznych dzielnicami.
- Uchwalono.
- 4) Poleca się Wydziałowi, aby starał się wprowadzić w praktyczne zastosowanie uchwały ze Zjazdu delegatów okręg. w r. 1906 — co do wzajemnego popierania się członków Towarzystw sokolich. Uchwalono.
- 5) Wysokość wkładek do Okręgu na r. 1907 i 1908 ustanwia się w dotychczasowej normie t. j. po 30 hal. od członka. Uchwalono.
- 6) Na miejsce przyszłego Zjazdu proponuje się Kalwaryę, Kęty lub Nowy Targ; ostateczną decyzję pozostawia się Wydziałowi. Uchwalono.
- 7) Należy wytknąć surowo dotyczącym Gniazdom niewysyłanie delegata na obecny Zjazd — ani nie usprawiedliwienie się. Uchwalono.

VIII. Z Sekcji organizacyjnej — przewodniczący d. Dr. Rowiński, referent d. Serafin.

- 1) Odczytany projekt instrukcji dla Okręgów, oraz wnioszek Wydziału okręg., wyrażający zasadę istnienia silnych Okręgów, a zatem sprzeciwiający się rozdrabnianiu tychże nie wykluczając jednak możliwego zrównania ich — przyjmuje się i zaleca do zaopiniowania w tym duchu przed Związkiem. Uchwalono.

- 2) Zmodyfikowany przez Sekcję wniosek d. Stepka: „Zjazd poleca Wydziałowi okręg. zwrócić się do Wydziału Związku z wnioskiem o wywarcie na cisku w tym kierunku, aby w szkołach ludowych zaprowadzoną została gimnastyka tak uczniów jak i uczenie obowiązkowo“. Uchwalono.
- 3) Wniosek d. Hellera z Frysztatu: „Zjazd delegatów poleca Wydziałowi okręg. wprowadzenie peryodycznych miesięcznych lekcji ćwiczebnych dla naczelników i członków gron naucz., a to wedle poszczególnych dzielnic -- i tak, żeby każda lekcya odbywała się w innem gnieździe kolejno. Lekcye te mają składać się z części praktycznej i teoretycznej.
Jako część praktyczną należy przeprowadzić pewną gałąź ćwiczeń, przystępnych dla wszystkich uczestników. Część teoretyczna ma się składać z krytycznego omówienia tak prowadzenia jak i wykonania ćwiczeń. Bliższe szczegóły tego zarządzenia ma opracować Grono naucz. okręgowe. Uchwalono.
- 4) Uchwałę Wydziału okręg. w sprawie nałożenia obowiązku na wszystkie Gniazda w Okręgu prenumerowania „Gimnastyki w Obrazach“ wydawanej przez Sołtów krakowski — Zjazd aprobuje i poleca Gniazdom do ścisłego wykonania (wniosek d. Niemczynowskiego). Uchwalono.
- 5) W sprawie wyboru na nowy okres 3-letni prezesa, tegoż zastępcy i 12 członków Wydziału przedkłada Sekcja Zjazdowi ułożoną listę wedle zgłoszonych propozycji, a z której nadliczbowi kandydaci mają być dowolnie przez głosujących skreśleni.

Przewodniczący zarządza wybory kartkami i powołuje skrutatorów.

IX. Wnioski Delegatów:

- a) d. Rudnickiego w sprawie starania się o najdalej idące udogodnienia dla uczestników wszelkich sokolich Zjazdów, zlotów i wycieczek tak, aby byli narażani na jak najskromniejsze i niezbędne wydatki tylko;
- b) d. Kozłowski z Wadowic, o podjęcie ponownych starań celem uwolnienia budynków sokolich od podatku;

c) d. Zasadzkiego — o urządzenie odczytów po Gniazdach, przekazano do załatwienia Wydziałowi Okręgu.

X. Przewodniczący ogłasza wynik wyborów:

Na 59 głosujących otrzymali na prezesa d. Wład. Turski z Krakowa 58 głosów, na I-go wiceprezesa d. J. Dębicki z Bochni 57 gł.; na wydziałowych d. d. Dr. Rowiński z Krakowa 58 gł.; S. Szaynowski z Krakowa 58 gł.; J. Galicz z Cieszyna 57 gł.; S. Ruciński z Krakowa 57 gł.; S. Michalski z Krakowa 56 gł.; K. Usiekniewicz z Wadowic 52 gł.; W. Niemczynowski z Kalwaryi 51 gł.; Dr. J. Emilewicz z Podgórze 46 gł.; Dr. Malec z Andrychowa 45 gł.; A. Świderski z Krakowa 43 gł.; G. Christ z Krakowa 39 gł.; L. Zwoliński z Zakopanego 39 gł.

Po nich otrzymali największą ilość głosów d. d. Dr. K. Szczepański z Wieliczki 38 gł.; J. Szczepański z Krakowa 17 gł.; J. Kozik z Podgórze 14 gł. Do Komisji rewizyjnej wybrani na rok jeden: d. d. Aleksander Semetkowski z Bochni, Jan Serafin z Krakowa, Franciszek Sowiński z Podgórze.

Na tem obrady zakończono i Zjazd o godz. 1¹/₂ w południe zamknięto.

W Wieliczce dnia 29 września 1907.

Sekretarz:

Stanisław Szaynowski.

Prezes:

Władysław Turski.

Sprawozdanie za rok 1907.

Skład Wydziału.

Prezes: Władysław Turski.

I. Zast. prezesa: Juliusz Dębicki.

Wydziałowi: Gustaw Christ (skarbnik), Dr Józef Emilewicz, Jan Galicz, Dr Jan Malec, Stanisław Michalski (II. zast. naczelnika), Władysław Niemczynowski (gospodarz), Dr Stanisław Rowiński (II. zast. prezesa), Szczęsny Ruciński (naczelnik), Adam Świderski (zast. sekretarza), Stanisław Szaynowski (sekretarz), Kazimierz Usiekiewicz (I. zast. naczelnika), Leonard Zwoliński.

Obecnie ustępuje $\frac{1}{3}$ część członów Wydziału na podstawie wylosowania, w myśl § 14 reg. okręg., a które przeprowadzi się przed Zjazdem.

Czynności ogólne.

Posiedzeń odbyto w r. 1907 trzy, t. j. dawny Wydział 2 — i nowy 1.

Spraw zaprotokołowanych załatwiono 212 — nadto różne sprawy załatwiono z Prezydium w krótkiej drodze.

Sprawy, przekazane Wydziałowi przez ostatni Zjazd, załatwiono następująco:

- a) Wydział Okręgu wytknął odnośnym Gniazdom nieprzedkładanie rocznych sprawozdań.
- b) Wydział Okręgu wytknął odnośnym Gniazdom niewysyłanie delegatów na Zjazdy okręgowe i nieusprawiedliwianie się z tych zaniedbań.

- c) Wypowiedziane życzenie co do najdalej idących udogodnień i ułatwień pod względem kosztów dla członków, uczestniczących w zjazdach, zjazdach, wycieczkach i t. p., przyjął Wydział do wiadomości i zastosowania się.
- d) W sprawie urządzania odczytów sokolich — odniósł się Wydział do wszystkich Gniazd, a po zebraniu grona prelegentów i tematów — odczyty te będą mogły być rozpoczęte i prowadzone seryjami już od jesieni 1908 r.
- e) W sprawie uwolnienia budynków sokolich od podatku — toczy się akcja już w Związku, przeto na razie Okręg nie może innych starań rozwinąć.
- f) W sprawie wywarcia nacisku na zaprowadzenie obowiązkowej nauki gimnastyki w szkołach ludowych — odniósł się Wydział do Związku.
- g) Co do wypowiedzianej zasady o wzajemnem popieraniu się członków Towarzystw sokolich, Wydział Okręgu stara się szerzyć ją i propagować przy każdej sposobności. Nadto jest dążeniem Wydziału, aby myśl tę ująć w formę konkretną i obmyśleć sposób wykonania.
- h) Uchwalone przez Zjazd miesięczne konferencye naczelników w dzielnicach — zostały ułożone, przepisami unormowane i od kwietnia 1908 r. w życie wprowadzone. Natomiast sprawę doraźnych zlotów dzielnicowych odracza się na przyszłość, jako ewentualną dalszą fazę w rozwoju zapoczątkowanej organizacyi dzielnicowej.

Z ważniejszych spraw, które były przedmiotem uchwał, zarządzeń lub pośrednictwa Wydziału okręgu., wymieniamy następujące:

Przyjęto do Związku nowe Gniazda: Bielsk, Dąbrowę, Maków, Orłowę i Trzebinę.

Sokołowi w Lutyni zezwolono na utworzenie filii w Skrzeczoniu.

Lustracye administracyjne przeprowadzono w Trzebini, Boguminie, Nowym Targu (d. Szaynowski) i w Jabłonkowie (d. Galicz); Gniazdu w Lutyni nakazano energiczniejszy dozór techniczny w filii Skrzeczkońskiej.

Wycieczki turystyczne odbyły się w ubiegłym roku:

1. Dnia 24 i 25/7 na Babią Górę z udziałem 6 Gniazd (10 druhów, 4 pań, 9 młodzieży);
2. d. 14 — 18/8 w Tatry, w trzech drużynach, ogółem 26 osób, w tem 3 druhów z Królestwa i 9 pań. — Obydwoma wycieczkami kierował d. Niemczynowski.
3. Dnia 25 8 do Sierszy — z udziałem 3 Gniazd (20 pieszych i 7 kolarzy); wycieczka ta przedsięwziętą została głównie celem miłego spotkania się z grupą wycieczkowiczów z Królestwa, która dwoma szlakami przybyła również pieszo z Trzebini do Sierszy w 62 osób. Krótkim pobytem gości tych zajął się Sokół w Sierszy.
4. Zaażonowane wycieczki piesze do Kalwaryi na festyn Sokoła, oraz do Wieliczki na dzień 29/9 — mimo wezwania Gniazd nie przysły do skutku.

Tak więc rok ten był wcale żywym zapoczątkowaniem ruchu turystycznego, który pragnęliśmy rozwinąć w naszym Okręgu, a w którym to celu został jeszcze w r. 1906 wydany i rozpowszechniony osobny regulamin wycieczkowy.

Wspólnych zjazdów sokolich po kilka i kilkanaście Gniazd — z okazji różnych uroczy-

stości, festynów i t. p., zorganizowano lub zezwolono 15. Gniazda śląskie wzięły nadto udział w wieczorku Kościuszkowskim, urządzonym przez Macierz szkolną w Dąbrowie, oraz urządziły wycieczkę do Wisły z udziałem 40 druhów mundurowych, gdzie też odbyto ćwiczenia publiczne.

W pogrzebie ś. p. Iwańskiego, byłego prezesa Sokoła w Wadowicach, brały udział delegacje z kilku Gniazd — tak samo w oddaniu ostatniej przysługi wielkiemu poecie, ś. p. Wyspiańskiemu w Krakowie (45 druhów z 4-ch Gniazd).

Wreszcie podczas ostatniego Zjazdu delegatów okręg. w Wieliczce, dn. 29/9, zorganizowano zjazd do salin, przy udziale kilkuset osób, t. j. członków i ich rodzin oraz kilkudziesięciu osób z Królestwa, umyślnie na ten dzień przybyłych. Za pozwolenie na ten zjazd w niedzielę i niższe opłat, złożyliśmy podziękowanie kraj. Dyrekcji skarbu i Zarządowi salin.

Druh E. Kubalski, były sprawozdawca Związku ze Zlotu czeskiego w Pradze w r. 1907, wygłosił aktualne i nader interesujące odczyty w Krakowie i Suchej.

W myśl uchwały Wydziału, aprobowanej przez ostatni Zjazd delegatów okręgowych, nałożono na wszystkie Gniazda w Okręgu obowiązek prenumerowania *Gimnastyki w obrazach*, wydawanej przez Grono naucz. Sokoła krakowskiego, jako przystępnego i nader pożytecznego podręcznika. Celem ułatwienia tego obowiązku na początek, Okręg zakupił ze swych funduszków I-szą seryę tych tablic (12) i rozesłał je bezpłatnie. Dalsze serye opłacają już same Gniazda. Nowo powstające Towarzystwa otrzymują również I-szą seryę darmo.

Ponieważ przy sposobności lustracji spostrzeżono, że w wielu Gniazdach, szczególniej mniej-

szych, nie ma wcale, lub mało co, podręczników gimnastycznych, ani ustaw i regulaminów Sokolich, skutkiem czego nauczyciele nie mają żadnych źródeł do nauki gimnastyki i prowadzenia ćwiczeń, a Wydziały potrzebnej znajomości przepisów Sokolich — Wydział Okręgu wystąpił przed Związkiem z wnioskiem przymusowego kompletowania bibliotek, czy to za ściągnięciem należytości, czy bezpłatnie. Wniosek ten został przyjęty i — o ile nam wiadomo — teraz przynajmniej nowe Gniazda są w najniezbędniejszą bibliotekę zaopatrzone.

W roku ubiegłym zaopiniował Wydział przychylnie prośby Gniazd w Białej, Frysztacie i Karwinie o odpisanie wkładek związkowych, zaś z okręgowych wkładek odpisano Mogile i Wiedniowi; nadto przy przyjmowaniu nowych Gniazd śląskich udzielił Związek tymże, za poparciem Okręgu, przyrzędów w części na spłaty ratalne, w części bezpłatnie.

W celu utrzymania jednolitości w ustroju, przypomniano wszystkim Gniazdom ponownie, że nie wolno używać kobietom w występach publicznych dawnych strojów ćwiczebnych. Gniazda śląskie, które przy urządzaniu festynów i innych występów często nie stosowały się do istniejących przepisów, wezwano do ścisłego przestrzegania ich.

Łączność z innemi Towarzystwami poza Okręgiem, zwłaszcza ta, z której prawdziwie dumni mogliśmy być, która przynosiła nam zawsze najserdeczniejsze zadowolenie i budziła nadzieję dalszego wspólnego rozwoju i pracy na niwie Sokolej — nasze dawne stosunki z Sokolstwem Poznańskim — a ledwie od roku związane węzły braterstwa z Sokołem Królestwa

Polskiego — musiały niestety ustać. Nie czas tu i miejsce na refleksyę i żale; w szeregu walk i niesłychanych gwałtów, zadawanych naszemu narodowi, polskie Sokolstwo będzie umiało nie uledez, potrafi znaleźć sposoby i radę w zakresie tym, jaki jemu do spełnienia przypada. Na razie staramy się zachować tę łączność z naszymi braćmi bodaj przy sposobnościach ściśle prywatnych i takie momenta zdarzały się też w r. 1907 kilkakrotnie.

Grono nauczycielskie okręgowe.

Grono ukonstytuowało się następująco: Naczelnikiem d. Szczęsny Ruciński, I-ym zastępcą Kazimierz Usiekniewicz z Wadowic, II-gim zastępcą i sekretarzem Stanisław Michalski z Krakowa, zastępcą sekretarza Wojciech Misiąg. W myśl regulaminu należą do Grona wszyscy naczelnicy Gniazd, a z Krakowa 5-ciu członków Grona miejscowego.

Grono okręgowe odbyło w r. 1907 4 posiedzenia, a to 17 marca, 12 maja, 16 czerwca i 27 grudnia; po obradach poświęcano zawsze po kilka godzin na przerabianie ćwiczeń. Pierwsze dwa posiedzenia miały za przedmiot głównie okręgowy Złot cieszyński i jubileuszowy Złot lwowski, na trzecim omawiano wyniki ich a z krytycznej oceny powzięto odpowiednie wskazówki na przyszłość. Poza tem następujące ważniejsze wnioski i uchwały wyszły z obrad Grona, które potem aprobowano w Wydziale.

Podzielono Okręg na 7 dzielnic technicznych; obowiązkiem kierowników tychże (naczelników Gniazd większych) było z początku przeprowadzić lustracye złotowe, które też wykonano ściśle i energicznie w ciągu tygodnia.

W dalszym ciągu przekazano kierownikom dzielnicowym spełnienie obowiązków stałych drużynowych podczas zlotów i mianowanie plutonowych, oraz zbieranie raportów. Dalszy rozwój tej nowej organizacyi (konferencye gimnastyczne i zjazdy) został dokonany w r. 1908. Obecnie rozkład dzielnic jest następujący:

1) Bochnia, Dobczyce, Niepołomice, Wieliczka; 2) Podgórze, Bieńczyce, Mogiła, Myślenice, Siersza, Skawina, Trzebinia; 3) Kraków, Chrzanów, Jaworzno, Wiedeń; 4) Cieszyn, Bogumin, Dąbrowa, Frysztat, Karwina, Lutynia, Łąki, Michałkowice, Orłowa, Wędrynia; 5) Żywiec, Biała, Bielsko, Dziedzice, Janowice, Oświęcim; 6) Wadowice, Andrychów, Kalwarya, Kęty, Sucha, Zator; 7) Nowy Targ, Jordanów, Maków, Mszana dolna, Zakopane.

W sprawie zawodów uchwalono przedstawić Gronu Związkowemu, iżby przy jednodniowych zlotach nie były urządzone zawody jednostek, a tylko zastępów w ćwiczeniach wspólnych, mustrze i t. p., zaś przy dwudniowych zawody winny odbywać się wcześniej rano przed próbami.

Wreszcie uchwalono baczyć podczas Zlotów i innych występów na uchybienia w mustrze i winnym udzielać nagany.

Okręgowe kursa nauczycielskie odbyły się w r. 1907 dwa. Pierwszy w czasie od 26 — 30 marca w Cieszynie pod kierunkiem d. J. Długopolskiego z 11 uczestnikami, a to: Cieszyn 1, Dąbrowa 3, Karwina 2, Kęty 1, Lutynia 1, Michałkowice 1, Orłowa 1. Wędrynia 1. Drugi w czasie od 27 do 31 grudnia pod kierunkiem d. d.: Rucińskiego i Michalskiego w Krakowie, z udziałem 12 druhow, a to: Andrychów 1, Biała 2, Bielsko 1, Kęty 1, Maków 1, Orłowa 1, Sucha 3,

Wadowice 1, Wieliczka 1. Obydwa kursa przeprowadzono wedle programu, przepisanego przez Związek, z pouczeniem uczestników o nowym toku lekcyjnym.

Udział w jubileuszowym Zlocie Sokoła Macierzy we Lwowie w dniach 29 i 30 czerwca był ze strony Okręgu naszego mniejszy, niżli znaczenie tego radosnego święta sokołego nakażywałoby. Był to bowiem jubileusz nie tylko Sokoła lwowskiego, dla którego żywimy wszyscy najgorętsze sympatye i braterstwo, w którym widzimy najsilniejsze i najdzielniejsze Gniazdo w kraju — idące na czele wszystkich naszych Towarzystw, ale był to zarazem jubileusz 40-letni narodzin Sokolstwa Polskiego.

Niestety — niepewność, czy w ogóle Złot odbędzie się (z powodu równoczesnego Złotu w Pradze), dalej zmienność w zarządzeniach co do zakresu i programu Złotu (początkowo miał to być Złot Okręgu V a inne okręgi miały wysłać tylko delegacye i zawodników), wreszcie użycie wszystkich naszych środków i sił dla zapewnienia powodzenia. Złotowi naszemu w Cieszynie — to wszystko spowodowało, iż w mniejszej liczbie we Lwowie stanęliśmy. Mianowicie wzięło udział ogółem 20 Gniazd z 153-ma uczestnikami, z tych umundurowanych 112; do ćwiczeń wspólnych stanęło 62 druhów z 6 Gniazd, do ćwiczeń popisowych laskami 39 (w tem 30 z Krakowa), do zawodów wyższego stopnia grupy I-szej 4 druhów z których otrzymali nagrody — listy pochwalne: d. B. Müller z Krakowa (4 miejsce) i S. Gieczołd z Podgórze (6 miejsce). Do zawodów niższego stopnia grupy I-szej stawało 4 druhów, z których nagrodzono d. S. Połomskiego z Nowego Targu

listem pochwalnym (5 miejsce), zaś zaszczytną wzmianką d. A. Biedę z Bochni (8 miejsce), J. Grzywę z Brzeska (9 miejsce), A. Gawlińskiego z Bochni (11 miejsce); do grupy II-giej stanęło naszych 7 i z tych otrzymali dyplomy honorowe d. Jan Dłuhopolski z Krakowa (1 miejsce) i W. Misiąg z Krakowa (3 miejsce) zaś zaszczytną wzmiankę K. Reifland z Krakowa (10 miejsce), E. Profic z Krakowa (13 miejsce), S. Bielecki z Krakowa (15 miejsce), G. Holoubek z Krakowa (20 miejsce), M. Piórko z Bochni (34 miejsce). Nadto z tych ostatnich zawodów w zastępach, otrzymał zastęp krakowski dyplom honorowy, jako 1-szy zwycięzca. Do biegu stanęło 7 druhów, z których otrzymał zaszczytną wzmiankę d. St. Wojciechowski z Krakowa za 3 miejsce na 6. Za wspomniane powyżej ćwiczenia konkursowe laskami otrzymał Okręg dyplom honorowy, podobnie jak i inne Okręgi za swoje ćwiczenia. Wreszcie wogóle za udział w Złocie jubileuszowym na równi z innymi Okręgami, otrzymał nasz Okręg od Sokoła-Macierzy serdeczne podziękowanie oraz srebrny medal pamiątkowy i takież sam medal d. S. Ruciński, naczelnik okręgowy — zaś wszyscy zawodnicy medale brązowe. Wszystkie te nagrody zostały zwycięzcom wręczone po Gniazdach przy sposobności uroczystości sokolich, przeważnie podczas wieczorków Kościuszkowskich.

W myśl uchwały Wydziału Związku przyczynił się Okręg I kwotą 50 koron do kosztów sprawienia srebrnego sokoła na szczyt drzewca sztandaru Jubilata, który to znak oby świecił i nadal jasno i wysoko pierwszemu Gniazdu Sokoła Polskiego!

VI. Zlot okręgowy w Cieszynie d. 2. czerwca 1907 roku.

Urządzić Zlot w Cieszynie, pójść na ziemię śląską — prastarą dzielnicę Piastów — przekroczyć granice porobionych prowincyj — było od dawna pragnieniem Sokolstwa Okręgu I. Sokół krakowski, już przed laty 10-ciu, kiedy na Śląsku istniało tylko Gniazdo Cieszyńskie, podejmował kilkakrotne tam wycieczki — a na znak łączności swej ze stolicą księstwa — zaniósł jej w darze sztandar sokoli. Kiedy przed laty 5-ciu poczęły powstawać tam nowe Gniazda, należało uważać nie tylko za potrzebę uczucia, ale za naturalny obowiązek, wystąpić całym Okręgiem, dla wzmożenia wspólnej organizacyi, dla pokrzepienia młodych Gniazd tamtejszych — no, i także, takie żywiliśmy nadzieje — dla pobudzenia gorętszego tętna w życiu narodowem.

W r. 1904 zapadła też na Zjeździe delegatów okręgowych formalna uchwała do odbycia Zlotu na Śląsku. Nie czuli się jednak nasi tamtejsi druhowie na siłach, a raczej obawiali się, że czy to Sokolstwo, czy społeczeństwo polskie — może okaże się za słabe i w sobie samem, a także w oczach ludności niemieckiej, zurpującej sobie wyższość i wpływy nad nami. To zdanie też przeżyło, kiedy w roku 1905 przybyli do Cieszyna delegaci Wydziału okręgowego z Krakowa, dla omówienia i zadecydowania Zlotu, i kiedy mimo gorącego orędownictwa ich za Zlotem, większość reprezentacyi Sokoła cieszyńskiego, oraz inne czynniki kierujące Polonią na Śląsku — doradziły wstrzymać się z urządzeniem Zlotu, nie mogąc ręczyć za powodzenie i brać za nie odpowiedzialności.

W r. 1906 na Zjeździe delegatów okręgowych, już za zgodą Gniazda cieszyńskiego uchwalono ponownie Zlot na r. 1907 do Cieszyna, a wykonanie poruczono krakowskiej Komisji Wydziału i Grona okręgowego, oraz Sokołowi cieszyńskiemu. Ten ostatni popierał też najchętniej myśl Zlotu i czynił gorliwe przygotowania, a dopiero w toku ich, pod wpływem licznych przeszkód, a także słysząc wrogie nawoływania i groźby niemieckie, zawahał się nieco.

Możliwość zaniechania znowu Zlotu śląskiego była tem prawdopodobniejszą, iż właśnie wówczas ogłoszono także Zlot czeski w Pradze i Zlot jubileuszowy we Lwowie, skutkiem czego zarówno poszczególne Gniazda jak i Wydział okręgowy mogły znaleźć się w rozbieżnych chęciach i w obawie o powodzenie występu całego Okręgu. To też jeszcze na konferencji, odbytej w Cieszynie dnia 12 maja ważyły się losy Zlotu, lecz ostatecznie większość Wydziału cieszyńskiego i delegat Wydziału okręgowego postanowili nie ustępować żadnym trudnościom i Zlot stanowczo przeprowadzić. I od tego dnia dopiero rozpoczęła się gorączkowa a energiczna robota, mimo, że przeszkody i niepewność ciągle się nasuwały. Wystarczy powiedzieć, że władze umyślnie zwlekały do końca z zezwoleniem na publiczne ćwiczenia i pochód, że boisko na błoniach wojskowych było nam udzielone i plany przygotowaliśmy, a później cofnięto zezwolenie, odmówiono placu komory arcyksiążęcej i placu szkolnego, przy jednym placu prywatnym panowała epidemia, tak, że boisko, w miejscu niedogodnem, szczupłem, wymagającym znacznych robót, znalaziono dopiero 27 maja wieczorem — a więc na 4 dni przed Zlotem.

Przebiegu Zlotu opisywać tu nie będziemy, gdyż uczynił to już w swoim czasie sprawozdawca Związku w Przewodniku gimnastycznym, jak również prasa codzienna. Nawet dzienniki śląskie niemieckie nie mogły nie przyznać wspaniałości i zupełnego udania się Zlotu naszego — a polakożerca „Silesia“ nazwała nasz pochód i w ogóle cały występ wprost imponującym, pocieszając się tylko ciekawem zjawiskiem, przez siebie dojrzanem, że szeregi nasze zaledwie w $\frac{1}{5}$ części miały w sobie polskie twarze, a reszta druhów naszych to aż biła od germańskich typów! W przeciwności do prasy niemieckiej, która, acz z kwaśną miną, ale przecież nie mogła znaleźć zarzutów, polskie pismo, służące polskiej party robotniczej — „Naprzód“, zamieściło o Zlocie sprawozdanie tej treści, że odjeżdżających Sokołów musiano wnosić do wagonów, ponieważ tak byli uraczeni. Notujemy tę opinię tego niby polskiego pisma — na pamiętkę, że w danej chwili, gdy się ma przeciw sobie niemieckie władze, nieprzyjazną ludność obcą, wrogą prasę, umyślnie zmobilizowanych na ten dzień turnerów niemieckich, plutony żandarmerów idących przy naszych szeregach, że w takim dniu Indzie niby swoi, nie tylko że nie pomogą, albo przynajmniej obojętnie zachowają się, lecz jeszcze plwać i szkalować swoich usiłują.

Przygotowując Zlot w Cieszynie, kładliśmy główną wagę na to, aby zainteresowała się nim cała pobliska ludność polska; organizowaliśmy go tak, że grupy włościan, górali, robotników, dziewcząt — formowały się również w szeregi i tworzyły dalsze łańcuchy całego pochodu. Kierownictwo Zlotu liczyło się nawet z możliwością zaczepek czynnych ze strony ludności niemieckiej, bo były takie groźby; i to pewne jest, że nie

bylibyśmy stali w miejscu pełni „godności i spokoju nie dając się prowokować“, którą to nazwą tak często lubimy określić sytuację, gdy społeczeństwo nasze mimo ataków i zniewag, nie odpowie napastnikom równym argumentem, a więc w danym razie i pięścią.

W naszych szeregach był więc spokój ale i była śmiałość i stanowczość; a nastrój ten udzielił się tysiącom ludności polskiej. Stary cieszyński rynek i sąsiednie ulice podczas naszego pochodu do Kościoła i z powrotem do domu Narodowego z poświęconym sztandarem Sokoła, kiedy na całej wielkiej przestrzeni obaczyło się kilkanaście tysięcy ludu polskiego, kiedy się czuło zwartość jego i wspólność, gdy wreszcie z tej masy tysięcy zagrzmiała potężna pieśń polska — nie wyglądały wówczas jako „praniemieckie“ — a „plac Demla“ wypierał się swej nazwy.

I był dzień prawdziwie polski w Cieszynie i na Śląsku. A tryumf Złotu, to nie uroczystość i święto tego jednego dnia, ale to uświadomienie się w poczuciu własnem, że dzielnica Piastów to nierozzerwalna część narodu i ziemi naszej, to wzajemna zachęta i pobudka do dalszej pracy narodowej codziennej — to wreszcie przekonanie obcych, że my tam prawa nasze mamy, o nie się upominamy i strzedz ich dalej będziemy. To też drużyny nasze wywoziły wrażenie, że spełniło się tam obowiązkiem nie samego Złotu sokolego, lecz że przyłożyło się nowy kamień i to może spory, do pracy polskiej na Śląsku. Wracaliśmy ze Złotu z poczuciem jakimś wyższem takim, jakiego może jeszcze z żadnego Złotu nie wyносиło się z sobą.

W zawodach, odbytych na Zlocie, zwyciężyli :

a) W mistrze zastępów :

1. Drużyna krakowska (24³/₄ na 30 punktów),
2. „ bocheńska (22¹/₃ „ 30 „

b) W skoku o tyczce :

- d. Bernard Müller z Krakowa — 2·30 m.
 - d. Szczepan Giechołd z Podgórza — 2·30 m.
- a więc na równi.

c) W rzucie oszczepem (2·50 m. długi, 1 kg. wagi) :

1. d. Jędrzej Długopolski z Krakowa 31·20 m.
2. d. Stefan Sulikowski „ „ 28·65 „

Zwycięscy otrzymali dyplomy.

Z poprzednimi zlotami Okręgu I jest następujące porównanie :

Rok	Miejsce Zlotu	Ilość Gniazd		Liczba uczestników ogólna	w pochodzie	Brało faktycznie udział w ćwiczeniach					
		ogólna	przybytych na Zlot			wolnych	na przyrzędach	dowolnych	lancami	w zawodach	pań
1902	Kraków	18	16	462	215	160	73	119	110	9	—
1905	Żyw'ec	28	26	503	388	247	247	72	94	—	13
1906	Sucha (zlot doraźny)	37	36	664	371	220	182	31	—	8	15
1907	Gieszyn	40	36	972	465	283	157	36	115	15	34

ZESTAWIENIE KASOWE ZE ZLOTU CIESZYŃSKIEGO.

L.	DOCHODY	K	h.	L.	WYDATKI	K	h.
1.	Z biletów wstępu na boisko	1589	75	1.	Boisko	899	08
2.	Z kart uczestnictwa	672	57	2.	Różne przybory	68	50
				3.	Kurs przedzłotowy	20	—
				4.	Lustracye przedzłotowe	128	76
				5.	Druki	402	39
				6.	Okólniki, nuty, rysunki	140	07
				7.	Porta pocztowe, wydatki kancel. i gospod.	254	47
				8.	Rozlepianie afiszów	125	43
				9.	Koszta podróży przedzłot.	155	10
				10.	Zwózka przyrządów	110	12
				11.	Orkiestry	235	60
				12.	Różne	206	56
	Razem	2262	32		Razem	2746	08
					W porównaniu z dochod.	2262	32
					Okazuje się niedobór	483	76
					(pokryty dotacją Związku).		

Działalność Towarzystw.

Na 40 Gniazd otrzymał Wydział Okręgu od 22-u sprawozdania roczne; widzimy w tem postęp, gdyż w roku zeszłym mieliśmy ich tylko 17 — a dawniej jeszcze mniej, bo 8—12. Prawie połowa Gniazd nie czyni jeszcze zadość temu obowiązkowi, a skutkiem tego zaniedbania Wydział Okręgu nie ma należytej wiadomości o ich czynnościach i rozwoju — lub zastoju. Ruch ćwiczebny, jak przekonujemy się z raportów, panuje wszędzie normalnie, z wyjątkiem Gniazd wiejskich w Bieńczycach i Mogile, które rzecz można, istnieją tylko na papierze i o własnej sile ruszyć się nie mogą. Nie wielki ruch panuje także w Zatorze. Prócz zadań gimnastycznych spełniają też Towarzystwa gorliwie przyjęty przez Sokolstwo obowiązek urządzania obchodów narodowych, zebrań towarzyskich i popisów. Dwa Gniazda jednak, których na razie nie wymieniamy, nie miały w ciągu całego roku ani jednej uroczystości narodowej; nie wiemy, czy w ich siedzibach kto inny tem się zajmuje, czy może prosta pomyłka w raporcie, bo wierzyć temu rzeczeniu się nie możemy. Z poszczególnych sprawozdań rocznych podajemy następujące ważniejsze momenta: Gniazda w Jaworznie i Nowym Targu wybudowały własne sokołnie, i to większym nakładem, dając swym siedzibom prawdziwie okazałe gmachy; uroczyste poświęcenie i otwarcie ich nastąpi w bieżącym roku. Sokół krakowski obesał w czerwcu 1907 r. wystawę przyrodniczo-lekarską we Lwowie, przedstawiając tam swe wydawnictwa, zdjęcia fotograficzne, dyplomy i medale, tabele statystyczne i t. p., i otrzymał dyplom honorowy za wydatne staranie około fizycznego rozwoju młodzieży.

Sokół w Sierszy usiłuje wprowadzić urządzenie obchodów narodowych na szersze tory, a to przez wiece. Z uznaniem podnosimy wprowadzenie przez Sokoła w Mszanie dolnej ćwiczeń dla dzieci rodzin, przybywających tam na sezon letni. Zakopane propaguje ćwiczenia, urządzając częste publiczne popisy. Sokół Cieszyński odznacza się prawdziwie urządzaniem licznych odczytów i pogadanek, a czynny jest w tem głównie gorliwy tamtejszy d. Prezes.

Wreszcie Wydziały w Frysztacie i Niepołomicach, wybrały do swego składu także panie. Jest to nowość, której nie można nic zarzucić; sądzymy jednak, że oddawanie aż godności wiceprezesa kobiecie, będzie dla niej zbyt wielkim trudem, a w niektórych wypadkach okaże się to nawet nieodpowiedniem.

Co do Frysztatu nadmienia się jeszcze, że z okazji Złotu w Pradze w r. 1907 zwoływano w Sokole konferencyę nawet z osób z poza Sokoła i zamiejscowych — i naradzano się nad wydaniem pewnej enuncyacji. Wydział Okręgu musi tu zrobić uwagę, że podobne sprawy nie mogą być lokalnie traktowane — lecz należą do kompetencji Związku.

Z końcem r. 1907 należały do Okręgu I. Gniazda:

Andrychów, Biała, Bielsk, Bieńczyce, Bochnia, Chrzanów, Cieszyn, Dąbrowa, Dobczyce, Dziedzice, Frysztat, Jaworzno, Jordanów, Kalwarya, Karwina, Kęty, Kraków, Lutynia niemiecka, Maków, Michałkowice, Mogiła, Mszana dolna, Myślenice, Niepołomice, Nowy-Targ, Orłowa, Oświęcim, Podgórze, Siersza wodna, Skawina, Sucha, Trzebinia, Wadowice, Wędrynia, Wiedeń, Wieliczka, Zakopane, Zator, Żywiec — razem 40.

Prócz tych przyjęto do Związku w r. 1908: Bogumin-dworzec i Łąki.

Stan Okręgu I.

z końcem roku 1907 przedstawia się
następująco :

Towarzystw	40
Członków wogóle	4400
Członków mundurowych	908
Druhów ćwiczących	1134
Pań ćwiczących	132
Członków Gron nauczycielskich	100
Popisów gimnastycznych publicznych	97
Naczelników z egzaminem	10
Uczniów prywatnych	322
Uczenic „	380

(W r. 1906 było Towarzystw 35, Członków wogóle 4393, Członków mundurowych 821, Druhów ćwiczących 762).

Szkół publicznych, pobierających naukę gimnastyki w Sokole 39, a to szkół średnich męskich 9 (1369 uczniów), żeńskich 1 (60 uczenic), wydziałowych męskich 6 (512 uczniów), żeńskich 7 (220 uczenic), ludowych męskich 14 (1942 uczniów), żeńskich 2 (186 uczenic).

Oddziały: 10 kolarskich, 1 wioślarski, 3 strzeleckie, 8 muzycznych (w tem 1 orkiestra mundurowa), 5 łyżwiarskich, 16 chórów, 3 szermiercze, 17 kółek amatorskich, 6 czytelń, 3 kręgielnie, 1 strażacki, 2 tenisowe.

Obchodów narodowych urządzono we wszystkich Gniazdach 99, Zebrań towarzyskich 184, Budynków własnych 11, Boisk 9, Sztandarów 9. Czysty majątek wszystkich Towarzystw w Okręgu K. 398.299.

Liczba członków, w porównaniu z rokiem ubiegłym, mimo przybycia 3 nowych Gniazd — nie wzrosła wcale, ponieważ sam Sokół krakowski wykazuje niżkę o 162 członków. Natomiast z zadowoleniem stwierdza się wzrost członków ćwiczących, dalej pań, uczniów prywatnych i liczbę szkół publicznych, pobierających naukę gimnastyki w Sokole.

Czołem!

W Krakowie w lipcu 1908 r.

Stanisław Szaynowski
sekretarz.

Władysław Turski
prezes.

ZESTAWIENIE KASOWE ZA ROK 1907,

L.	PRZYCHODY	K	h.	L.	ROZCHODY	K	h.
1.	Pozostałość kasowa z dnia 31/12 1906 r.	76	06	1.	Pomoc pisarska	60	—
2.	Wkładki Gniazd	1484	15	2.	Wydatki kanc., porta poczt. Druki, okóln., zdezwy, dypl. Druk sprawozd. za r. 1906	203	94
3.	Różne zwroty	79	—	3.	Koszta posiedzenia Wydziału, lustracyj i delegacyj	237	92
4.	Dopłaty do osobowego po- ciągu na Złot w Cieszy- nie	388	23	4.	Dar dla Sokoła - Macierzy i oprawa medalu	117	58
5.	Dotacya Związku na pokry- cie deficytu Złotu Cieszyń- skiego	483	76	5.	Prenumerata „Gimnastyki w obrazach“ dla Gniazd	159	05
6.	Dotacya Związku za kurs w Cieszyźnie	76	80	6.	Kurs w Cieszyźnie i Krakowie Deficyt złotu w Cieszyźnie	68	—
	Razem	2588	—	7.	Zwrot pożyczki z r. 1906 Sokołowi krakowskiemu	117	58
				8.	Gotówka w dn. 31/12 1907 r.	83	60
				9.		483	76
				10.		500	—
				11.		556	57
					Razem	2588	—

Stan zaległych wkładek po dzień 15 marca 1908 r. wynosił: a) po r. 1906 z Gniazd Bień- czyce i Dobczyce 50 K. 10 h.
 b) za r. 1907 z 8 Gniazd 106 „ 35 „

Razem 156 K. 45 h.

Kraków, 15/3 1908 r. *Gustaw Christ*, skarbnik.
 Komisya rewiz. sprawdziła powyższe pozy- cye kasowe z poszczególnemi rachunk. i zgo- dność tychże potwierdza. Komisya rewizyjna: *Jan Serajin. A. Semetkowski. Fr. Sowiński.*

